

**Секція:** Економіка природокористування та теоретичні проблеми національної економіки

**УДК 330.34.01**

**Козюк Віктор Валерійович**

д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії  
Тернопільського національного економічного університету

**Шиманська Оксана Петрівна**

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії  
Тернопільського національного економічного університету

## **СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІК**

У сучасному світі центрами тяжіння глобальної економіки з її активним розвитком технологій, поширенням інформаційних, людських, фінансових потоків стали міста, які, забезпечуючи створення понад 80% світового ВВП, чинять вплив на стратегію глобального бізнесу. Окрім цього, сьогодні здебільшого в розрізі міст подається аналітична інформація про тенденції та кон'юнктуру ринку активів у сфері глобальних фінансів. Різного роду аналітичні звіти про «стан багатства» (так звані Wealth Reports) містять порівняння розподілу доходів та активів також із врахуванням особливостей сучасних міст. Глобальний ринок нерухомості сегментований з точки зору того, як приплив глобальних капіталів впливає на вартість нерухомості та вартість оренди саме в міських агломераціях. Разом з тим феномен «гламурних міст» засвідчує, що нематеріальні чинники впливу на алокацію глобальних капіталів та вектор руху виробничих ресурсів (особливо знань та інформації) стають дедалі більш важливими детермінантами позиціонування та атракційності у глобальному соціо-економічному просторі. Враховуючи швидке зростання і розвиток багатьох міст, особливо з ринками, що формуються, зокрема в Китаї та Індії, конкуренція між ними щодо ведення бізнесу, залучення інвестицій, таланту та інтелекту постійно загострюється [1, с. 52].

Глибину аналізу вищезазначених та багатьох інших тенденцій можливо забезпечити лише через застосування нової системи вимірників рівня розвитку національної та глобальної економік, яка логічно й структурно доповнює існуючі статистичні моделі і долає однобічне розуміння стану та якісних параметрів розвитку економіки, викликане застосуванням виключно системи національних рахунків. Нова парадигма оцінки рівня розвитку національної та глобальної економік ґрунтується, насамперед, на інтегральній структурно-інституціональній характеристиці країн та визначенні ступеня їх глобальної відкритості. В цьому контексті актуалізується, зокрема, вагомість таких індикаторів, як Індекс конкурентоспроможності глобальних міст (The Global City Competitiveness Index – GCCI), Індекс глобальної потужності міст (The Global Power City Index – GPCI) та Індекс глобальних міст, побудований за методологією міжнародної консалтингової компанії-лідера на ринку нерухомості – Knight Frank (The Global Cities Index / Knight Frank – GCI/KF).

Відтак GCCI дозволяє оцінити вплив чинників ділової активності, нормативно-правового середовища, якості людського капіталу, якості життя, які поряд з рівнем економічного розвитку та зростання сьогодні детермінують загальну конкурентоспроможність міста й створюють умови для стійкого та гармонійного розвитку бізнесу й соціального середовища [2]. GPCI оцінює і визначає рейтинг найбільших міст світу за рівнем їх «магнетизму» – всеохоплюючої влади, яка сприяє залученню творчих особистостей та бізнесу з усіх континентів задля мобілізації активів з метою забезпечення економічного, соціального та екологічного розвитку [3]. GCI/KF оцінює глобальні міста з позиції впливу чинників економічної діяльності, якості життя, знань та сили політичної влади [4]. Упродовж двох останніх років найвищі позиції в рейтингових оцінках за GCCCI та GPCI утримують Лондон, Нью-Йорк, Париж, Токіо, Сінгапур. У рейтингу GPCI-2014 столиця України не фігурувала, оскільки за Індексом конкурентоспроможності глобальних міст знаходилася лише на 108-у місці з-поміж 120 міст світу. Результати проведених досліджень фахівців Knight Frank «сигналізують» про «переформатування» сучасних глобальних міст, яке зумовлене зростанням ступеня сконцентрованості працівників розумової праці, «трансформуванням» колишніх промислових районів у нові (з характерним скупчення офісів, розважальних центрів, які знаходяться поруч одні від одних), пошуком, з боку інвесторів, можливостей для забезпечення вищої прибутковості капіталовкладень, що призводить до об'єднання капіталів заради фінансування розвитку міст у майбутньому [1, с. 49-50]. Загалом збільшення кількості мешканців міст в глобальному вимірі у найближчі 15 років на 1,1 млрд осіб позначиться відповідним зростанням кількості житлових приміщень, офісів, дистриб'юторських центрів, здатних поглинути, так званий, «міський бум».

Таким чином, створення релевантної моделі виміру сучасних економічних процесів на рівні, як національної, так і глобальної економік можливе лише за умови використання нових інформаційних ресурсів та сучасних методик визначення макроекономічних показників. Питання інкорпорації здобутків міжнародних організацій та ініціатив в національні статистичні служби є викликом сьогодення. Чим швидше уряд усвідомлюватиме необхідність запровадження цих розробок, тим швидше зможе оцінити реальний стан справ в економіці та вжити адекватні заходи щодо його покращення.

#### **Список використаної літератури**

1. Сучасні вимірники рівня розвитку структурних та інституціональних характеристик національної та глобальної економік: навч.-метод. посіб. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В. Козюка. – 2-ге вид., випр. і доп. – Тернопіль: Вектор, 2015. – 248 с.
2. Hot Spots. Benchmarking global city competitiveness. A report from the Economist Intelligence Unit Limited 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economistinsights.com/sites/default/files/downloads/Hot%20Spots.pdf>
3. Global Power City Index 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.mori-m-foundation.or.jp/gpci/pdf/GPCI14\\_E\\_Web.pdf](http://www.mori-m-foundation.or.jp/gpci/pdf/GPCI14_E_Web.pdf)
4. Knight Frank. Global Cities: the 2015 report. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.knightfrank.com/global-cities-index-2015>